

Ο Ι. Καποδίστριας ως κυβερνήτης της Ελλάδας (1828-1831).

Η ολοκλήρωση της ελληνικής επανάστασης (1829)

**1. Ιωάννης
Καποδίστριας**

Ο Ιωάννης Καποδίστριας εκλέχτηκε κυβερνήτης της Ελλάδας από την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας (άνοιξη 1827) και στις αρχές του 1828 ήρθε στο Ναύπλιο. Η κατάσταση που βρήκε ήταν τραγική. Η χώρα ήταν κατερειπωμένη και ο λαός εξαντλημένος. Ληστές και πειρατές έλεγχαν μεγάλες περιοχές, ενώ αιγυπτιακός στρατός παρέμενε στη ΝΔ Πελοπόννησο και τουρκικός στη Στερεά Ελλάδα.

Πολίτευμα και διοίκηση Ο Καποδίστριας ανέστειλε την ισχύ του συντάγματος της Τροιζήνας και συγκέντρωσε στα χέρια του όλες τις εξουσίες. Έκρινε ότι αυτό ήταν αναγκαίο για να αντιμετωπιστούν τα επείγοντα προβλήματα της χώρας. Η Δ' Εθνοσυνέλευση (Αργος, καλοκαίρι 1829) επικύρωσε αυτές τις αποφάσεις και έθεσε τις βασικές αρχές μιας μελλοντικής συνταγματικής αναθεώρησης.

Ένοπλες δυνάμεις Ο Κυβερνήτης ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τη συγκρότηση τακτικών ενόπλων δυνάμεων, καθώς έπρεπε να εκκαθαρισθεί η Στερεά Ελλάδα από τον τουρκικό στρατό αλλά και να αντιμετωπιστούν σοβαρά προβλήματα εσωτερικής τάξης (ληστεία, πειρατεία). Ορισμένοι από τους αγωνιστές αξιοποιήθηκαν για τη δημιουργία τακτικού στρατού. Επιπλέον, ιδρύθηκε ο *Λόχος των Ευελπίδων*, πρόδρομος της σημερινής Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων. Παράλληλα, έγιναν τα πρώτα βήματα για την οργάνωση τακτικού πολεμικού ναυτικού και καταπολεμήθηκε η πειρατεία χάρη και στη δράση του Ανδρέα Μιαούλη.

Οικονομία Ο Καποδίστριας σχημάτισε ένα πρώτο κρατικό ταμείο, το οποίο προήλθε από εισφορές Ελλήνων του εξωτερικού και φιλελλήνων. Κατόπιν προχώρησε, με τη συνεργασία του φίλου του Γαλλοελβετού τραπεζίτη Εϋνάρδου, στην ίδρυση τράπεζας και στην κοπή νομίσματος, του φοίνικα. Παράλληλα, εφάρμοσε αυστηρή λιτότητα στις δημόσιες δαπάνες και επιχείρησε να εκσυγχρονίσει τη γεωργία εισάγοντας νέες καλλιέργειες (πατάτα) και νέες καλλιεργητικές μεθόδους (χρήση σιδερένιου άροτρου).

2. Το ελληνικό κράτος σύμφωνα με τη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης (1832).

Εκπαίδευση Μια από τις κύριες προτεραιότητες του Κυβερνήτη υπήρξε η οργάνωση της εκπαίδευσης. Ίδρυσε το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, στο οποίο λειτούργησαν τρία αλληλοδιδασκτικά σχολεία (αντίστοιχα των σημερινών δημοτικών αλλά τετραετούς φοίτησης), τρία ελληνικά (αντίστοιχα των σημερινών γυμνασίων με τριετή φοίτηση), αρκετά χειροτεχνεία (επαγγελματικές σχολές), καθώς και το Πρότυπον Σχολείον, στο οποίο σπουδάζαν όσοι προορίζονταν για δάσκαλοι στα αλληλοδιδασκτικά. Επίσης, ιδρύθηκε το Κεντρικόν Σχολείον, στο οποίο φοιτούσαν όσοι προορίζονταν για σπουδές σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Επιπλέον, δημιουργήθηκε στην Τίρυνθα (περιοχή ανάμεσα στο Άργος και το Ναύπλιο) το Πρότυπον Αγροκήπιον (γεωργική σχολή). Ο Καποδίστριας πίστευε ότι στη δεδομένη στιγμή η εκπαίδευση θα έπρεπε να παρέχει, πρώτα απ' όλα, βασικές γνώσεις και επαγγελματική κατάρτιση. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεν προχώρησε τότε στην ίδρυση πανεπιστημίου.

Η ολοκλήρωση της επανάστασης 1829 Όταν έφτασε στην Ελλάδα ο Καποδίστριας, η επανάσταση βρισκόταν ακόμη σε εξέλιξη. Εκκρεμούσαν ο βαθμός ανεξαρτησίας του κράτους (αν θα ήταν αυτόνομο ή ανεξάρτητο, βλέπε γλωσσάριο) και ο καθορισμός των συνόρων του· ακόμη, δεν είχαν σταματήσει οι πολεμικές επιχειρήσεις. Η τελευταία μάχη δόθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου 1829 στην Πέτρα της Βοιωτίας, όπου ελληνικές δυνάμεις με επικεφαλής τον Δ. Υψηλάντη επικράτησαν επίλεκτων τουρκικών δυνάμεων. Λίγο αργότερα, χάρη και στους επιδέξιους χειρισμούς του Κυβερνήτη, η Ελλάδα όχι μόνο αναγνωρίστηκε κράτος ανεξάρτητο (πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας, 1830, βλέπε ενότητα 10), αλλά και διεύρυνε τα σύνορά της ενσωματώνοντας όλα τα εδάφη νοτίως της γραμμής Αμβρακικού κόλπου-Παγασητικού κόλπου (συνθήκη της Κωνσταντινούπολης, 1832). Το ελληνικό κράτος θα περιελάμβανε τη Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο, τα νησιά του Αργοσαρωνικού, την Εύβοια, τις Κυκλάδες και τις Σποράδες.

Η αντιπολίτευση κατά του Καποδίστρια Η επιλογή του Καποδίστρια να συγκροτήσει ένα ισχυρό, συγκεντρωτικό κράτος, κατά τα δυτικά πρότυπα, προκάλεσε αντιδράσεις. Πρόκριτοι με τοπική εξουσία (Π. Μαυρομιχάλης), πλούσιοι πλοιοκτήτες (Γ. Κουντουριώτης) και έμπειροι Φαναριώτες (Α. Μαυροκορδάτος) δυσαρεστήθηκαν, την ίδια στιγμή που φιλελεύθεροι διανοούμενοι (Αδ. Κοραΐς) καυτηρίαζαν τον αυταρχισμό του Καποδίστρια και αξίωναν την παραχώρηση συνταγματικών ελευθεριών. Επίσης, η Αγγλία και η Γαλλία υποκινούσαν τις αντικαποδιστριακές κινήσεις θεωρώντας τον Κυβερνήτη όργανο της Ρωσίας.

Από τις αρχές του 1830 σημειώθηκαν εξεγέρσεις και αργότερα ο Α. Μιαούλης, αντίπαλος πλέον του Κυβερνήτη, ανατίναξε στον Πόρο τα δύο μεγαλύτερα ελληνικά πολεμικά πλοία. Στην Ύδρα, κέντρο της αντιπολίτευσης, η εφημερίδα Απόλλων προπαγάνδιζε τη δολοφονία του Κυβερνήτη. Η ένταση κορυφώθηκε όταν ο Καποδίστριας φυλάκισε τον πρόκριτο της Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη θεωρώντάς τον υπεύθυνο για αντικυβερνητικές κινήσεις. Η αντίδραση δεν άργησε. Στις 27 Σεπτεμβρίου 1831 ο Κωνσταντίνος και ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης δολοφόνησαν τον Καποδίστρια στο Ναύπλιο.